

4EK211 Základy ekonometrie

ZS 2016/17 Cvičení 5: Vícenásobná regrese

LENKA FIŘTOVÁ

KATEDRA EKONOMETRIE, FAKULTA INFORMATIKY A STATISTIKY

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

1. Jednoduchá regrese opakování

Zdroj: ECON2300, University of Queensland, Australia, 2012.

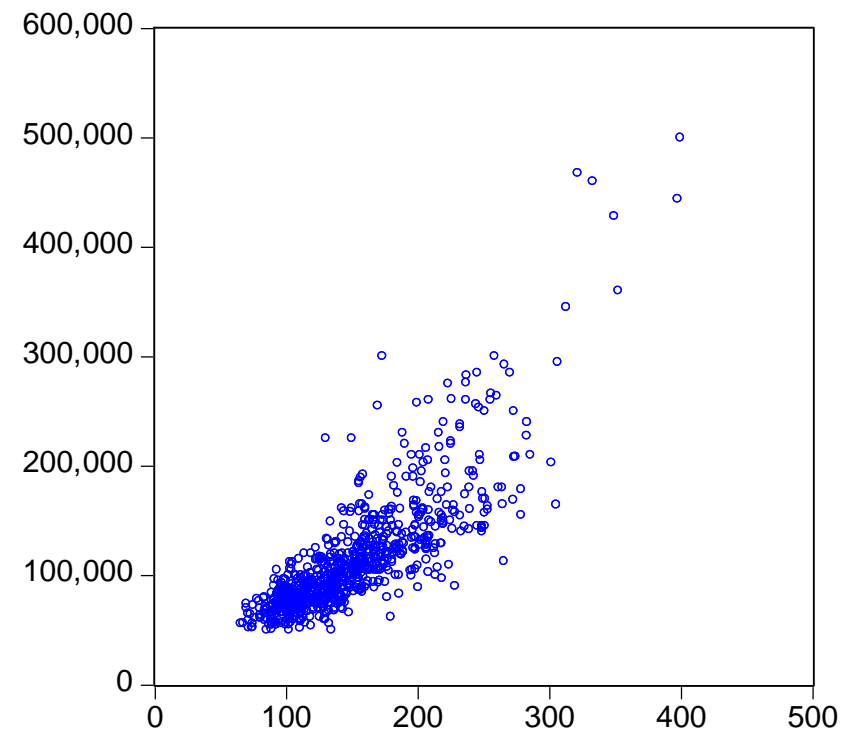
Data: domy.wf1

Zadání: Zkoumáme závislost ceny domu (v dolarech, proměnná *cena*) na jeho obytném prostoru (v m², proměnná *rozloha*).

1. Jednoduchá regrese opakování

Vykreslete bodový graf závislosti ceny domů na obytném prostoru.

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $cena = \beta_0 + \beta_1 rozloha + u$

2. Interpretujte odhadnutý parametr β_1 .

3. Jaký je koeficient determinace?

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²?

5. Na 5% hladině významnosti otestujte nulovou hypotézu o nevýznamnosti β_1 .

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $\widehat{cena} = -18385,65 + 876 \cdot rozloha$

2. Interpretujte odhadnutý parametry β_1 .

S každým metrem čtverečním vzroste cena domu o 876 dolarů.

3. Jaký je koeficient determinace? 0,67

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²? 156 814 dolarů

5. Na 5% hladině významnosti otestujte nulovou hypotézu o nevýznamnosti β_1 .

$t = \frac{876}{20,65} = 42,4$. Kritická hodnota: 1,96. Zamítáme nulovou hypotézu.

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $\ln(\text{cena}) = \beta_0 + \beta_1 \text{rozloha} + u$

2. Interpretujte odhadnutý parametr β_1 .

3. Jaký je koeficient determinace?

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²?

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $\ln(\widehat{cena}) = 10,59 + 0,0064 \cdot rozloha$

Quick $\rightarrow$ Estimate equation $\rightarrow$ $\log(cena)$ c rozloha

2. Interpretujte odhadnutý parametr β_1 .

S každým metrem čtverečním vzroste cena domu o 0,64 %.

3. Jaký je koeficient determinace? 0,71

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²?

$\exp(11,87) = 142\,914$ dolarů

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $\ln(\text{cena}) = \beta_0 + \beta_1 \ln(\text{rozloha}) + u$

2. Interpretujte odhadnutý parametr β_1 .

3. Jaký je koeficient determinace?

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²?

1. Jednoduchá regrese opakování

---

1. Odhadněte regresi: $\ln(\widehat{cena}) = 6,56 + 1 \cdot \ln(rozloha)$

Quick $\rightarrow$ Estimate equation $\rightarrow$ log(cena) c log(rozloha)

2. Interpretujte odhadnutý parametr β_1 .

S každým růstem rozlohy o 1 % vzroste cena domu o 1 %.

3. Jaký je koeficient determinace? 0,69

4. Jakou byste předpověděli cenu domu o rozloze 200 m²?

$\exp(11,86) = 141\,492$ dolarů

1. Jednoduchá regrese opakování

Vysvětlovaná proměnná	Vysvětlující proměnná	Interpretace β_1
y	x	$\Delta y = \beta_1 \Delta x$
y	$\ln(x)$	$\Delta y = (\beta_1 / 100) \% \Delta x$
$\ln(y)$	x	$\% \Delta y = (100 \beta_1) \Delta x$
$\ln(y)$	$\ln(x)$	$\% \Delta y = \beta_1 \% \Delta x$

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Data: sleep.wf1

Zdroj: Zouhar, <http://nb.vse.cz/~zouharj/zek.html>

Původní zdroj: model vychází z článku Biddleho a Hamermeshe (1990)

Co budeme zkoumat: Kompenzují lidé delší pracovní dobu zkrácením délky spánku?

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Proměnné:

- *totwrk*: celková doba spánku za týden (v minutách)
- *sleep*: celková doba práce za týden (v minutách)
- *educ*: počet let vzdělání (v letech)
- *age*: věk (v letech)

Regresní přímka:

$$\textit{sleep} = \beta_0 + \beta_1 \textit{totwrk} + \beta_2 \textit{educ} + \beta_3 \textit{age} + u$$

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\textit{sleep} = \beta_0 + \beta_1 \textit{totwrk} + \beta_2 \textit{educ} + \beta_3 \textit{age} + u$$

1. Jaká znaménka byste očekávali u koeficientů $\beta_1, \beta_2, \beta_3$?
2. Může u b_1 vyjít jiné znaménko, než jste očekávali, i v případě, že je model správně specifikován a jsou splněny G-M předpoklady?
3. Odhadněte regresní přímku.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwrk - 11,1 \cdot educ + 2,2 \cdot age$$

Interpretujte odhadnuté koeficienty.

Jak se změní doba spánku, začneme-li pracovat o 10 hodin týdně více?

Kolik hodin spánku denně byste dle modelu předpověděli sobě?

Jaký je koeficient vícenásobné determinace? Připomeňte, co vyjadřuje.

Jaký je korigovaný koeficient vícenásobné determinace? Co to je?

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwrk - 11,1 \cdot educ + 2,2 \cdot age$$

1. Otestujte nulovou hypotézu, že $\beta_2 = 0$. Spočítejte 95 % interval spolehlivosti pro β_2 a učiňte na základě něj nějaký závěr ohledně testované hypotézy.
2. Otestujte nulovou hypotézu, že $\beta_2 < 0$.
3. Otestujte významnost modelu jako celku.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwrk - 11,1 \cdot educ + 2,2 \cdot age$$

1. Otestujte nulovou hypotézu, že $\beta_2 = 0$.

- $H_0: \beta_2 = 0$
- $H_1: \beta_2 \neq 0$
- Testová statistika: $-1,89$
- Kritická hodnota: $1,96$
- $|-1,89| < 1,96 \rightarrow$ Nezamítáme nulovou hypotézu.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwork - 11,1 \cdot edu + 2,2 \cdot age$$

1. 95 % interval spolehlivosti pro β_2

- $\langle -11,1 - 5,88 \cdot 1,96; -11,1 + 5,88 \cdot 1,96 \rangle$
- $\langle -22,6; 0,4 \rangle$
- Obsahuje nulu $\rightarrow$ nezamítáme nulovou hypotézu.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

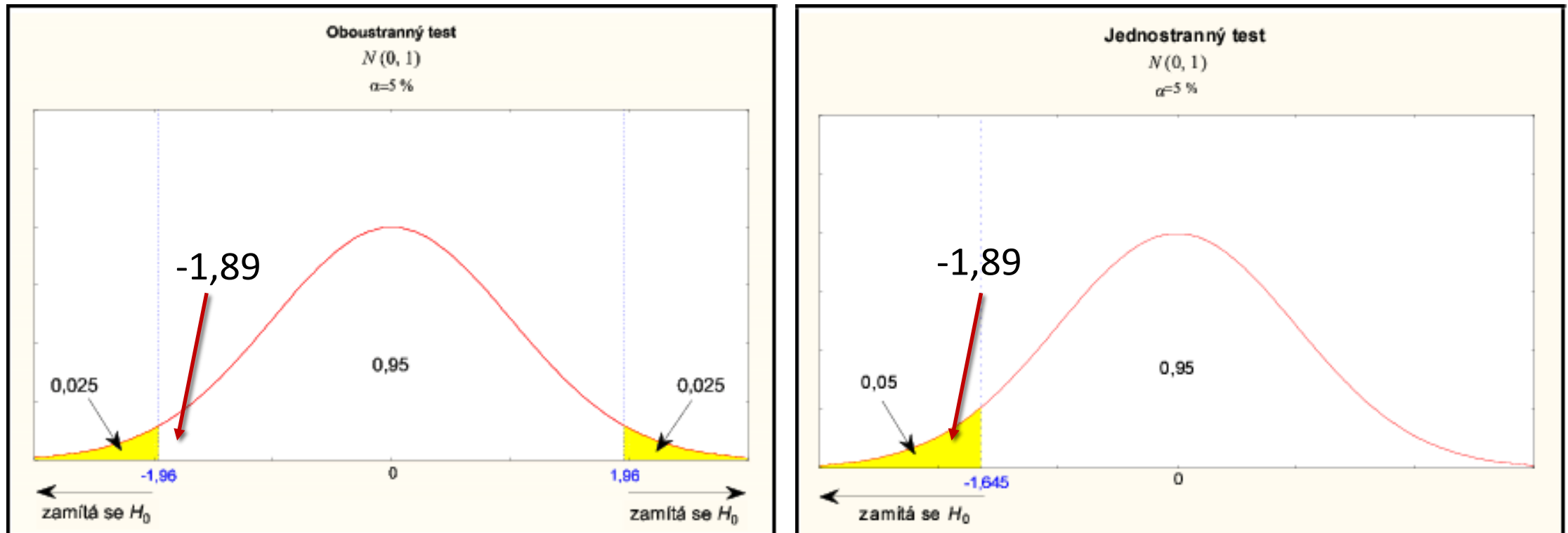
Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwork - 11,1 \cdot edu + 2,2 \cdot age$$

2. Otestujte nulovou hypotézu, že $\beta_2 < 0$.

- $H_0: \beta_2 = 0$
- $H_1: \beta_2 < 0$
- Testová statistika: $-1,89$
- Kritická hodnota: $1,64$
- $|-1,89| > 1,64 \rightarrow$ Zamítáme nulovou hypotézu.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

<http://new.euromise.org/czech/tajne/ucebnice/html/html/node9.html>

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Regresní přímka:

$$\widehat{sleep} = 3638 - 0,15 \cdot totwork - 11,1 \cdot edu + 2,2 \cdot age$$

3. Otestujte významnost modelu jako celku.

- $H_0: \beta_1 = \beta_2 = \beta_3 = 0$
- $H_1: non H_0$
- $F = \frac{R^2}{1-R^2} \frac{n-k-1}{k} = \frac{0,1134}{1-0,1134} \frac{706-3-1}{3} = 29,9$
- Porovnááme s kritickou hodnotou z Fisherova rozdělení: $F^*(k, n - k - 1)$
- EViews uvádí p-hodnotu.

2. Vícenásobná regrese příklad 1

Dependent Variable: SLEEP
Method: Least Squares
Date: 10/17/14 Time: 15:13
Sample: 1 706
Included observations: 706

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	3638.245	112.2751	32.40474	0.0000
TOTWRK	-0.148373	0.016694	-8.888075	0.0000
EDUC	-11.13381	5.884575	-1.892034	0.0589
AGE	2.199885	1.445717	1.521657	0.1285

R-squared	0.113364	Mean dependent var	3266.356
Adjusted R-squared	0.109575	S.D. dependent var	444.4134
S.E. of regression	419.3589	Akaike info criterion	14.92098
Sum squared resid	1.23E+08	Schwarz criterion	14.94681
Log likelihood	-5295.186	Hannan-Quinn criter.	14.93096
F-statistic	29.91889	Durbin-Watson stat	1.942609
Prob(F-statistic)	0.000000		

3. Vícenásobná regrese příklad 2

Data: pizza.wf1

Zdroj: ECON2300, University of Queensland, 2012, upraveno

Co budeme zkoumat: kolik utrácí lidi za pizzu v závislosti na různých faktorech

3. Vícenásobná regrese příklad 2

Proměnné:

- pizza: roční útrata za pizzu v dolarech
- zena: = 1 pro ženy, jinak 0 (umělá proměnná, dummy variable)
- muz: = 1 pro muže, jinak 0 (umělá proměnná, dummy variable)
- příjem roční příjem v dolarech
- vek věk (v letech)
- hranolky roční útrata za hranolky v dolarech
- hamburgery roční útrata za hamburgery v dolarech
- salaty roční útrata za saláty v dolarech

3. Vícenásobná regrese příklad 2

Upravte proměnnou *prijem* tak, že ji vydělíte 1000.

Odhadněte tři modely:

(a) $pizza = \beta_0 + \beta_1prijem + u$

(b) $pizza = \beta_0 + \beta_1prijem + \beta_2vek + u$

(c) $pizza = \beta_0 + \beta_1prijem + \beta_2vek + \beta_3vek \cdot prijem + u$

3. Vícenásobná regrese příklad 2

Odhadněte tři modely a vždy řekněte, které proměnné jsou v modelu významné. Interpretujte parametry.

(a) $\widehat{pizza} = 129 + 1,46 \cdot příjem$

(b) $\widehat{pizza} = 343 + 2,38 \cdot příjem - 7,58 \cdot vek$

(c) $\widehat{pizza} = 162 + 9,07 \cdot příjem - 2,98 \cdot vek - 0,16 \cdot vek \cdot příjem$

Jak se ve třetím případě změní útrata za pizzu s 1 rokem věku navíc? Jak se změní s růstem ročního příjmu o 1 tisíc dolarů?

3. Vícenásobná regrese příklad 2

$$(c) \quad \widehat{pizza} = 162 + 9,07 \cdot příjem - 2,98 \cdot vek - 0,16 \cdot vek \cdot příjem$$

$$\frac{\partial pizza}{\partial příjem} = \beta_1 + \beta_3 \cdot vek$$

$$\frac{\partial pizza}{\partial vek} = \beta_2 + \beta_3 \cdot příjem$$

S rostoucím věkem útrata za pizzu klesá, a to tím více, čím vyšší má daná osoba příjem.

Na doma: Co byste měli umět

---

1. Jak se interpretují odhadnuté koeficienty, jsou-li proměnné zlogaritmované?
2. Co je to koeficient determinace a korigovaný koeficient determinace?
3. Jak otestujeme významnost modelu jako celku?